

Ob svetovnem dnevu poezije
vas vljudno vabimo na odprtje razstave

PODOBE PASIJONA

JOŽE SNOJ – pesmi

JOŠT SNOJ – risbe in slike

Razstavo bo odprla

kustosinja, likovna kritičarka, pedagoginja v kulturi

Monika Ivančič Fajfar

v sredo, 21. marca ob 19.30

Knjižnica Šiška

Trg Komandanta Staneta 8, Ljubljana

Razstava bo na ogled do 21. aprila 2018

Akademski slikar Jošt Snoj v čitalnici Knjižnice Šiška razstavlja slike in risbe, ki so nastale po motivih pasijonskih pesmi njegovega očeta Jožeta Snoja. Že sam naslov pesniške zbirke Poslikava notranjščine (al fresco) namiguje na tesno vez med slikarskim in literarnim jezikom. Pesnik namreč z besedami ustvarja podobe, ki jih bralec v mislih prevede v vizualne podobe. Slikar pesnikove besede likovno interpretira, gledalec pa vidne podobe v mislih zopet ubesedi. Hkrati lahko poglobljanje Jošta Snoja v meditativni, filozofski in čustveni pesniški svet Jožeta Snoja vidimo tudi kot sinovo iskanje duhovne povezave z očetom.

Podobe pasijona se v kolektivni spomin niso zasidrale le s pomočjo jezika – torej z opisi v Svetem pismu, preko liturgičnih obredov, s pripovedovanjem in z umetniškimi ubeseditvami, temveč tudi s pomočjo likovnih upodobitev – s slikarskimi interpretacijami na freskah, oltarnih podobah in v knjižnih ilustracijah. Toda Pasijon Jožeta Snoja je oseben, notranji pogled na križev pot in Jezusovo trpljenje. Podobno pa je tudi serija slikarskih interpretacij Jošta Snoja intimno-osebna. Je kontemplacija pasijonske tematike in poezije, pa tudi lastna interpretacija te zgodovinske, verske in literarne teme. Jošt Snoj pesniške podobe interpretira z likovnimi sredstvi.

Risbe z ogljem, ki so zasnovane kot osnutki za slikarska dela, kažejo osebno in doživeto poglobljanje slikarja v vsebino besedil. V risbe vključuje tudi citate iz pesmi. Ti rokopisni zapisi verzov kakor odmevi besed spremljajo risarske poteze, hkrati pa delujejo kot kašipot, ki gledalca usmerjajo pri branju podob.

Risbe so narejene hitro in skicozno. Izrisane, zabrisane in ponovno začrtane poteze izdajajo kontemplativni miselni tok. Ponekod so plahe, previdne in rahle, ponekod pa močne, črne in skoraj jezne. Risbe so narejene na star papir, ki je več desetletij ležal v slikarjevem predalu. Zato ima posebno patino, ki daje risbam pridih zrelosti in ustvarja posebno, intimno vez med zgodovino in sedanostjo. Na enak papir so natisnjene tudi pesmi, ki so postavljene ob risbe.

Čeprav slikarske kompozicije izhajajo iz risarskih, imajo naslikane podobe drugačen značaj. Čustveno sporočilnost risarske poteze v veliki meri nadomesti govornica barv. Prevladujoča vijolična barva, ki je značilna za postni čas, vsebuje liturgično simboliko. Topli oranžno rumeni toni na kontrastno hladne vijolične površine vnašajo toplino in luč. Rdeča barva je barva krvi, nasilja in bolečine, a tudi ljubezni. Bela je popolnost, ki se skriva v svetlobi. Človeško obličje je na slikah pogosto zabrisano. Izginjajoča podoba poudarja nedoumljivo skrivnost nesnovnega. Ta prehod od tuzemskega k nadzemskemu, ki ga slikar ponazoril z likovnimi sredstvi, lahko opazujemo na sliki Nejeverni Tomaž. Umetnik je naslikal portret očeta, ki se zazira v podobo svetega Tomaža. Upodobitev svetnika je hkrati metaforični avtoportret pesnika oziroma slikarja – skrivnost presežnega se razodene ob njegovem dotiku. Kristus se spremeni v Luč, v svetlobo Resnice.

Likovni izraz Jošta Snoja ustreza pesniškemu slogu Jožeta Snoja, kot ga je Denis Poniž opisal v spremni besedi pesniške zbirke: »Napetost, dinamika, notranji naboj, ekstatično, a tudi do skrajnosti očiščeno podobje, ki poji Snojeve pesmi, kažejo na to, da pesnik ni želel obnavljati zgodb, kakor so zapisane v Svetem pismu, ni želel deliti in množiti tuje modrosti in se naslanjati na podobe, ki so jih izrisale v davni neke druge oči, izrekla druga usta in zapisala druga roka.«(1)